

BİLİŞİM ÇAĞINDA VERGİ HUKUKU

Editörler

Dr. Mustafa Göktuğ KAYA

Prof. Dr. Ersan ÖZ

 E K İ N
Basım Yayın Dağıtım

2020

© 2020 Ekin Yayınevi

Tüm hakları mahfuzdur. Bu kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 Sayılı Yasa'nın hükümlerine göre, kitabı yayınlayan yayınevinin izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, özetlenemez, yayınlanamaz, depolanamaz.

Sertifika No: 48743

ISBN:

Sayfa Düzeni / Kapak Tasarımı: Aslı AYRANCI

Baskı ve Cilt:

Sonçağ Yayıncılık

Matbaacılık Reklam

San Tic. Ltd. Şti.

İstanbul Cad. İstanbul Çarşısı

48/48 İskitler - Ankara

Tel.: (0312) 341 36 67

Sertifika No: 47865

Baskı Tarihi: Aralık 2020

EKİN Basım Yayın Dağıtım

Şehreküstü Mah. Cumhuriyet Cad.

Durak Sk. No: 2 Osmangazi / BURSA

Tel. : (0.224) 220 16 72 - 223 04 37

Fax.: (0.224) 223 41 12

e-mail: info@ekinyayinevi.com

www.ekinyayinevi.com

***Büyük Bir Sabırla Bizleri Destekleyen
Ailelerimize...***

ÖNSÖZ

Derinlerine dalıp onu keşfetmeye çalışacağımız veyahut ta kıyısına bile yaklaşamayacağımızı hissettiğimiz okyanuslar gibidir kitaplar. Tüm zorluklara rağmen yüzeye çıkmayı başarabildiğimiz okyanuslar gibi yüzlerce harfi, binlerce kelimeyi, milyonlarca cümleyi bir araya getirerek oluşturmaya çalıştığımız kitapları okuyucusuyla buluşturmak en yüce gurur kaynağıdır.

Değişim çağında bir başyapıt olmayı hedefleyen **“Bilişim Çağında Vergi Hukuku”** başlıklı editörlü kitabımız ile köklü dönüşümlerin yaşanacağı dijital çağda vergi hukuku uygulamalarının nasıl olacağı ve bu uygulamaların ekonomi ve vergi hukukuna muhtemel etkileri ortaya konularak yorumlanmıştır. Çalışmaların bütününe bakıldığında, değişen yüzyılda ortaya çıkacak yeni uygulamaların ülkemiz ekonomisinin makro ekonomik göstergelerine katkısı da yorumlanmaya çalışılmıştır. Hem kavramsal içerik hem de ele aldığı niteleyici konu başlıkları açısından, bu kitap değişimin kaçınılmaz olduğu bilişim ve enformasyon teknolojilerinin başrol oynayacağı dijital geleceğe ışık tutmayı hedefliyor.

Kitabın, içinde bulunduğumuz bilişim çağındaki yeni ekonomik/hukuki trendlerin neler olması gerektiğini ve bunun uygulanabilirliğini kapsamlı bir şekilde ortaya koyacak olması; toplam kamu gelirleri içerisinde en önemli paya sahip olan ve de en etkili uygulanan maliye politikası aracı olan vergilerin detaylı, şeffaf ve objektif olarak irdelenmesine ve incelenmesine katkı sağlayacağı kanısındayız.

Çalışmanın fikir olarak ortaya atılmasından, tamamlanmasına kadar çok üstün gayretler sarf eden değerli hocam Prof. Dr. Ersan Öz'e gönülden teşekkür ediyorum. Ayrıca, üniversitenin duvarlarında asılı kalan bilimsel bilgiyi açığa çıkarmamızda emekleri olan bölüm yazarı çok değerli hocalarıma ve meslektaşlarıma, yoğun mesaieleri arasında vakit ayırıp hakem değerlendirmesi yapan kıymetli hocalarıma, bu çalışmanın okurla buluşmasına katkıda bulunan Ekin Yayınevine ve çalışanlarına çok teşekkür ediyoruz.

Yazılanların kendi ekseninde kalmasına sessizlikle katkı sağlanması ile değil, bilakis Őiddetli eleŐtirilerle karşı çıkılarak tersi iddia edilmek suretiyle zaman içinde ürütölmesi dileği ve arzusu ile söz okurundur.

Editörler

Dr. Mustafa Göktuğ KAYA

Prof. Dr. Ersan ÖZ

Aralık 2020 Konya

HAKEM LİSTESİ

Prof. Dr. Funda BAŞARAN YAVAŞLAR	Freie Universität Berlin
Prof. Dr. Mehmet YÜCE	Bursa Uludağ Üniversitesi
Prof. Dr. Hilmi ÜNSAL	Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi
Prof. Dr. Yusuf KILDİŞ	Dokuz Eylül Üniversitesi
Prof. Dr. Engin HEPAKSAZ	İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi
Prof. Dr. Ali ÇELİKKAYA	Eskişehir Osmangazi Üniversitesi
Prof. Dr. İbrahim ORGAN	Pamukkale Üniversitesi
Prof. Dr. Mustafa Erkan ÜYÜMEZ	Anadolu Üniversitesi
Prof. Dr. İhsan Cemil DEMİR	Afyon Kocatepe Üniversitesi
Prof. Dr. Filiz EKİNCİ	Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi
Prof. Dr. Mustafa YILDIRAN	Akdeniz Üniversitesi
Prof. Dr. Savaş ÇEVİK	Selçuk Üniversitesi
Doç. Dr. Özgür SAYGIN	Dumlupınar Üniversitesi
Doç. Dr. Alper DOĞAN	İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi
Doç. Dr. Hamza KAHRİMAN	Aydın Adnan Menderes Üniversitesi
Doç. Dr. Ferhat AKBEY	Erciyes Üniversitesi
Doç. Dr. Doğan BOZDOĞAN	Gaziosmanpaşa Üniversitesi
Doç. Dr. Mustafa TAYTAK	Uşak Üniversitesi
Doç. Dr. Neslihan COŞKUN KARADAĞ	Çukurova Üniversitesi
Doç. Dr. Levent Yahya ESER	Karadeniz Teknik Üniversitesi
Doç. Dr. Hüseyin Güçlü ÇİÇEK	Süleyman Demirel Üniversitesi
Doç. Dr. Suat Hayri ŞENTÜRK	Gümüşhane Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Perihan Hazel KAYA	Selçuk Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Selçuk BUYRUKOĞLU	Sivas Cumhuriyet Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi S. Şehnaz ALTUNAKAR MERCAN	Dicle Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi İsmail CİĞERCİ	Afyon Kocatepe Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Özgür Emre KOÇ	Hitit Üniversitesi

İÇİNDEKİLER

KÜRESEL VERGİ SİSTEMİNİN YENİ POLİTİKASI OLARAK DİJİTALLEŞME: AB VE TÜRKİYE'DE DİJİTAL HİZMET VERGİSİ.....	1
<i>Filiz GİRAY</i>	

DİJİTAL TANITIM VE PAZARLAMADA SOSYAL MEDYANIN ROLÜ VE VERGİLENDİRİLMESİ.....	23
<i>Fatih PEKŞEN</i>	

VERGİLEMEDE ENGELLİ MÜKELLEFLERE YÖNELİK ENGELSİZ ALTYAPI ÇALIŞMASI ÖNERİLERİ.....	47
<i>Prof. Dr. Mehmet YÜCE</i>	
<i>Arş. Gör. Muhammed ÇELİK</i>	

ÇOK ULUSLU ŞİRKETLERDE TRANSFER FİYATLANDIRMASININ BLOKZİNCİR TEKNOLOJİSİ KAPSAMINDA DEĞERLENDİRİLMESİ.....	79
<i>Erdinç Ahmet ASRAV</i>	

ENDÜSTRİ 4.0 VE ROBOTLAŞMANIN VERGİ GELİRLERİNE ETKİSİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ.....	107
<i>Ersan ÖZ</i>	
<i>Tülay BARAN</i>	

YAPAY ZEKÂNIN EKONOMİ VE VERGİLENDİRME ÜZERİNE ETKİSİ THE EFFECT OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE ON ECONOMY AND TAXATION	137
<i>Mustafa Göktuğ KAYA</i>	
<i>Hakan ÖZDEMİR</i>	

DİJİTAL PARALAR VE VERGİSEL BOYUTLARI	163
<i>Fatih ÇAVDAR</i>	

DİJİTALLEŞMEYLE BİRLİKTE VERGİ DENETİMİNİN GELİŞİMİ VE TÜRKİYE'DEKİ UYGULAMALAR 191
Okan ATAĞ

VERGİ İDARESİNİN DİJİTAL DÖNÜŞÜMÜ 231
Süleyman DİKMEN
Hüseyin Güçlü ÇİÇEK

DİJİTAL EKONOMİDE BİLİŞİM SEKTÖRÜNE YÖNELİK VERGİSEL TEŞVİKLER 261
İclal DAĞLIOĞLU ŞANLI

KRİPTO PARA BİRİMLERİNİN VERGİLENDİRİLMESİ ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME 293
Prof. Dr. Mustafa Erkan ÜYÜMEZ
Ar-Gör. Burak PİRDAL
Ar-Gör. Müslüm GÜMÜŞ

ELEKTRONİK BELGE DÜZENİNE İLİŞKİN OLARAK HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞINA VERİLEN YETKİLERİN VERGİNİN KANUNİLİĞİ İLKESİ BAKIMINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ 311
Dr. Abdullah TEKBAŞ

DİJİTALLEŞEN EKONOMİDE VERGİSEL SORUNLAR VE SORUNLARA YÖNELİK ALINAN ÖNLEMLER: OECD VE BAZI ÜLKE ÇALIŞMALARI 343
Sevinç DAŞDEMİR

BİLİŞİM ÇAĞINDA KİŞİSEL VERİLERİN KORUNMASI VE VERGİ MAHREMİYETİ 377
Gürcü GÜNGÖR

KÜRESEL VERGİ SİSTEMİNİN YENİ POLİTİKASI OLARAK DİJİTALLEŞME: AB VE TÜRKİYE'DE DİJİTAL HİZMET VERGİSİ

Filiz GİRAY¹

Öz

Teknolojik ilerlemeler, ekonominin tüm üretim ve tüketim kalıplarının değişmesine neden olmuştur. Bu değişimin etkilediği alanlardan biri vergi sistemidir. Geleneksel vergi sistemi, yeni işletme modellerine uyumu sağlayamamaktadır. Bu uyumsuzluğun en belirgin sonucu vergi kaybı ve adaletsizliğidir. Vergi sisteminin etkin bir şekilde dijitalleştirilmesi birçok faktöre bağlıdır. Bunlardan biri dijital ekonomide yaratılan tüm gelirleri vergilendirebilecek vergi türlerini vergi sistemine dahil etmektir. Bu çalışmada küreselleşme süreci içinde teknolojik ilerlemenin getirdiği dijitalleşmenin mevcut vergi sistemleri üzerinde yarattığı vergi kaybı ve adaletsizliğe karşı geliştirilen dijital vergilerin AB ve Türkiye uygulamalarını incelenecektir. Böylece uygulamaya konulan dijital vergilerin, dijital ekonominin vergilendirilmesinde yaşanan sorunlara çözüm olabilirliği değerlendirilebilecektir.

Anahtar Kelimeler: Dijital ekonomi, Dijital hizmetler, Dijital hizmet vergileri, AB ülkelerinde dijital vergiler

**Digitization as the New Policy of the Global Tax System:
Application of Digital Service Tax in EU and Turkey**

Abstract

Technological advances have caused to change production and consumption patterns of the economy. One of the areas affected by this change is the tax system. The traditional tax system is failing to adapt to new business models. The most obvious consequence of this compliance is tax loss and

¹ Prof. Dr. Bursa Uludağ Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Maliye Bölümü, giray@uludag.edu.tr; <https://orcid.org/0000-0002-8765-8248>

unfair. The effective digitization of the tax system depends on many factors. One of these is to incorporate the types of taxes that can tax all the revenues created in the digital economy into the tax system. In this study, the application of digital taxes in the EU and Turkey against unfair taxation and the loss of tax on the existing tax systems caused by the digitalization brought by technological progress that should be looked at in the process of globalization will be examined. Thus, it will be possible to evaluate the possibility of digital taxes being implemented as a solution to the problems experienced in the taxation of the digital economy.

Key Words: *Digital economy, digital services, digital service taxes, digital taxes in EU countries*

JEL Classification Codes: *H20, H26, H87*

Giriş

Teknolojik devrim aynı zamanda yeni işletme modelleri ve yapısını da beraberinde getirmiştir. Bilgi ve teknoloji alanındaki gelişmeler, küreselleşmenin artmasını sağlamıştır. Dijital araçların kullanımı hızlı bir şekilde artarak günümüz dünyasını dijital çağa dönüştürmüştür. Dijitalleşme, hem kamu hem de özel sektörde mal ve hizmet üretimi ve sunum şeklini ve içeriğini de değiştirmiştir. Dijitalleşmeyi sadece bir internet kullanımı olarak düşünmek doğru değildir. Dijitalleşme aynı zamanda kişilerin düşünce şeklini değiştirebilen bir olgudur (Naughton, 2010). Dijital sektör giderek de büyümektedir. Örneğin dünya genelinde perakende e-ticaret 2014 yılında 1.336 milyar dolar iken, 2016 yılında 1.845 milyar dolar, 2018'de 2.982 milyar dolar ve 2019 yılında 3.535 milyar dolara yükselmiştir. Bu artış beklentisi devam etmektedir. Dijitalleşme ekonomik ve sosyal yaşam üzerinde bazı olumlu gelişmeleri de beraberinde getirmiştir. Örneğin dijitalleşme zaman ve maliyetlerde tasarruf sağlamaktadır. Gelişen dijital işletme modelleri, inovasyon ve istihdam için yeni fırsatlar yaratmak kadar yeni pazarlara giriş olanağı da vermektedirler (OECD, 2015). Ancak dijitalleşmenin olumlu yanları olmakla birlikte bazı tehlikeleri de beraberinde getirdiği görülmektedir. Dijital işletmeler, network etkileri, ölçek etkileri, kullanım sınırlamaları, farklılaştırma potansiyeli ve çok-yönlü platformlardan dolayı monopolleşme eğilimine sahiptirler (Hadzhieva, 2019:13). Yine dijital işletmeler vergi kaybı sorunu ve geleneksel işletmeler aleyhine adil olmayan vergilemeye neden olabilmektedirler. Dijitalleşme teknolojik gelişimin getirdiği kaçınılmaz bir olgudur. Dolayısıyla dijitalleşmeden sağladığı faydalar düşünüldüğünde